

имеют гомозиготные генотипы- среди лебединской породы TFAA и CPB, а TF D2D2 и CP BB у украинской черно-пестрой молочной.

The analisis of the milk production have done. We make report about crossbreeding of the 3-breed, depending of its genetic-biochemic system. The strong influence fo the milk production has Tf D2-locus in Simmental cows of the Avstrian selection. High level of the milk production has homozyhot genotype - TF AA & CP BB of Lebedynska cows and TF D2D2&CP BB Holstein cows.

УДК 636.22/28.064

ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ І РОЗВИТКУ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Т.С.Ящук*

Тернопільський інститут агропромислового виробництва УААН

У статті подано результати досліджень динаміки росту і розвитку популяції корів української чорно-рябої молочної породи з різною часткою умовної кровності за голштинською породою у стадах з продуктивністю 4,0-5,0 тис. кг молока.

чорно-ряба молочна порода, екстер'єр, конституція, тип будови тіла, молочна продуктивність, ріст, розвиток

У дослідженнях вчених останніх років значна увага приділяється вивченню таких селекційних ознак корів, як жива маса, проміри, тип будови тіла [1-4], тому що показники екстер'єру та конституції, росту і розвитку тварин є невід'ємними критеріями у визначенні їх племінної і продуктивної цінності. Проте кожне конкретне стадо має свої особливості формування і прояву основних господарсько-корисних ознак, які необхідно враховувати при плануванні племінної роботи у напрямку надання переваги тим тваринам, які виробляють більше продукції при найменших затратах [5].

Виходячи з актуальної нині економічної необхідності у розведенні високопродуктивних тварин в умовах інтенсифікації молочного скотарства, метою наших досліджень було вивчити інтенсивність росту і розвитку корів української чорно-рябої молочної худоби різних генотипів за голштинською породою у зв'язку з продуктивними якостями і особливостями розведення.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проводили у ПАП “Нива” Підволочиського району та племінному господарстві “Шманьківчики” Чортківського району Тернопільської області на первістках та повновікових коровах.

Обидва стада створені шляхом покращення місцевої чорно-рябої породи голштинськими плідниками. Кровність за голштинською породою складає в основному 75-87,5%.

Утримання корів у господарствах однакове – стійлове у зимовий період, стійлово-табірне – у літній. Доїння триразове у доїльні відра. Тип

* Науковий керівник - член-кореспондент УААН, доктор с.-г. наук, професор Єфіменко М.Я.

годівлі – силосно-сінажно-малоконцентратний. Раціони годівлі - на рівні 42-48 ц корм.од. в рік.

Екстер'єрно-конституціональну оцінку тварин проводили на 2-3 місяці лактації шляхом взяття лінійних промірів тулуба. Окомірно оцінювали тип конституції за Кулешовим П.М. та Івановим М.Ф. При комплексній оцінці тварин враховували їх вік, кількість лактацій, фізіологічний стан, породність. Старих тварин, а також з дефектами будови тіла в оцінку не включали.

Для вивчення взаємозв'язку екстер'єрно-конституціональних ознак матерів з основними селекційними та екстер'єрно-конституціональними показниками дочок шляхом вибірки було відібрано 60 корів-матерів трьох основних типів конституції та стільки ж їх дочок.

Продуктивність корів вивчали за 305 днів лактації. У випадку вкороченої лактації корів надій перераховували через відповідні коефіцієнти. Щоб виключити можливість впливу на результати оцінки корів-матерів факторів добору, та враховуючи, що в групі входили корови з різною кількістю лактацій, молочну продуктивність їх, як і дочок, визначали за першу лактацію.

Біометричну обробку цифрового матеріалу виконували за допомогою електронних таблиць Excel з використанням пакету статистичного аналізу.

Результати досліджень. Так як питома вага спадковості голштинів у досліджуваних стадах знаходиться в межах 75-87,5%, то порівнювали корів і первісток генотипів $\frac{1}{4}$ ЧР х $\frac{3}{4}$ Г і $\frac{1}{8}$ ЧР х $\frac{7}{8}$ Г. В обох господарствах у телиць різних генотипів не встановлено вірогідної різниці за живою масою при народженні. Чіткої закономірності зміни живої маси із збільшенням кровності за голштинською породою в усі вікові періоди не спостерігали. Відмічено деяке зменшення живої маси (на 3,2-4,8%) у телиць генотипу $\frac{1}{8}$ ЧР х $\frac{7}{8}$ Г порівняно з ровесницями $\frac{1}{4}$ ЧР х $\frac{3}{4}$ Г. Очевидно, це пояснюється більшою вимогливістю їх до рівня та збалансованості годівлі.

Тварини обох генотипів до 18-міс. віку досягли живої маси 400 кг або незначно перевищували цей показник.

Несуттєвою є різниця за живою масою і у первісток обох генотипів на третьому місяці лактації. Проте варто відмітити, що у тварин племгосподарства “Шманьківчики” цей показник вищий на 3,9–7,8%, що пояснюється, мабуть, умовами годівлі та утримання, а також генетичним потенціалом батьків.

Аналіз продуктивності корів різної кровності за голштинською породою свідчить про підвищення надою корів генотипу $\frac{1}{8}$ ЧР х $\frac{7}{8}$ Г на 551,74 кг ($P>0,95$), вмісту жиру в молоці – на 0,04%.

На основі проведеної окомірної оцінки типу конституції оцінено 196 корів та виявлено, що в стаді питома вага корів з грубою конституцією становить 12,76% (25 голів), міцною – 64,29% (126 голів), ніжною – 22,29% (45 голів). Так як оцінювані (за конституціональними типами) тварини знаходилися в однакових господарських умовах, різний рівень їх продук-

тивності в групах можна вважати зумовленим належністю корів до різних конституціональних типів.

Результати оцінки взаємозв'язку типу конституції з молочною продуктивністю корів стада свідчать, що більш високі надої за 305 днів лактації властиві коровам генотипу $\frac{1}{4}$ ЧР х $\frac{3}{4}$ Г міцної конституції. Вони переважали за надоєм корів ніжного типу на 498,15, грубого – на 864,4 кг ($P>0,95$). Нижчі надої тварин з ніжною конституцією, очевидно, пояснюються тим, що наявні в господарстві умови утримання та годівлі тварин не достатні для задоволення їх потреб. Вміст жиру у корів стада різних типів конституції практично однаковий. Корови ніжної і міцної конституції мають приблизно однакову живу масу – 575,3 і 563,25 кг відповідно. Корови грубого типу важчі за корів міцної конституції на 29,6 кг ($P>0,99$) і на 17,55 кг – ніжної. Не відмічено достовірної різниці між промірами тіла тварин різних типів конституції.

Кореляція між надоєм і живою масою у корів генотипу $\frac{1}{4}$ ЧР х $\frac{3}{4}$ Г грубої конституції – $r=0,17$, ніжної – $r=0,079$. Найвищу залежність між надоєм і живою масою відмічено у корів міцної конституції – $r=0,236$. Позитивним є взаємозв'язок між надоєм і висотою в холці – $r=0,328$, $r=0,116$ у корів грубого та міцного типу конституції відповідно (у корів ніжного – $r=-0,025$).

У наших дослідженнях порівнювали продуктивність та екстер'єрні показники дочок $\frac{1}{8}$ ЧР х $\frac{7}{8}$ Г з аналогічними показниками їх матерів $\frac{1}{4}$ ЧР х $\frac{3}{4}$ Г у розрізі типів конституції.

При порівнянні продуктивності дочок і матерів встановлено, що від дочок корів ніжного типу одержано на 172 кг молока більше ($t_d=5,64$, $P>0,99$), ніж від матерів, тоді як від дочок корів міцного – на 146,95 кг ($t_d=1,30$, $P<0,95$), грубого – на 147,9 кг молока менше ($t_d=3,56$, $P>0,99$).

Встановлено достовірну різницю між надоями дочок корів ніжної і міцної конституції ($t_d=12,7$, $P>0,99$). За кількістю молочного жиру переважають дочки корів міцного типу конституції ($t_d=4,13$, $P>0,99$).

Порівнюючи лінійні проміри дочок корів з різною конституцією, простежується тенденція до наближення їх абсолютних величин у дочок, одержаних від корів міцної і ніжної конституції, зокрема, у висоті в холці, косій довжині тулуба, ширині грудей, глибині грудей, ширині в маклаках, що досить наглядно підтверджують індекси будови тіла. Тобто, дочки корів з міцною конституцією за особливостями будови тіла наближаються до молочного типу. Причому, коефіцієнти мінливості лінійних промірів дочок корів міцного типу є меншими порівняно з ровесницями.

Висновки. Результати даних лінійних промірів корів у розрізі генотипів свідчать, що в цілому зі збільшенням частки крові голштинської породи корови чорно-рябої породи мають кращий розвиток: у них спостерігається тенденція до збільшення висоти в холці, ширини грудей, косій довжини тулуба, обхвату грудей.

Аналізуючи взаємозв'язок між типами будови тіла дочок і матерів різних конституційних типів та їх молочною продуктивністю, можна

зробити висновок про більшу залежність надою та загального виходу молочного жиру у корів від типу будови їх тіла, ніж від частки кровності за голштинською породою. Це дає можливість вести добір бажаних тварин у стадах, не враховуючи кровність за голштинською породою.

Бібліографічний список

1. Басовський М.З., Рудик І.А., Буркат В.П. Вирощування, оцінка і використання плідників. – К.: Урожай, 1992. – С.64-73.
2. Формування внутріпородних типів молочної худоби /Буркат В.П., Єфіменко М.Я., Хаврук О.Ф., Близниченко В.Б.– К.: Урожай, 1992. – 200 с.
3. Зубець М.В., Сірацький Й.З., Данилків Я.Н. Формування молочного стада з програмованою продуктивністю. – К.: Урожай, 1994. – 224 с.
4. Генетико-селекційний моніторинг у молочному скотарстві /Зубець М.В., Буркат В.П., Єфіменко М.Я. та ін./ За ред В.П. Бурката.. – К.: Аграрна наука, 1999. – 88 с.
5. Л.К.Эрнст, В.А.Чемм Современные методы совершенствования молочного скота. –М.: Колос, 1972.- 375с.

В статье представлены результаты исследований динамики роста и развития популяции коров украинского чёрно-пёстрого молочного скота с различной долей кровности по голштинской породе в стадах с производительностью 4,0-5,0 тыс. кг молока.

The article presents results of research of the growth of cow population of Ukrainian breed with animals with the different part of Holstein genes in the herds with milk productivity 4.0-5.0 thousand up of milk

УДК 636.1.028.26

ЗМІНИ ПЛЕМЕННОЇ ЦІННОСТІ КОНЕЙ ЗА СПОРТИВНОЮ РОБОТОЗДАТНІСТЮ

О.В. Бондаренко, В.А. Даншин
Інститут тваринництва УААН

У статті висвітлено питання застосування методу BLUP в системі генетичної оцінки для подальшого удосконалення спортивної роботоздатності коней верхових порід.

кінь, порода, спортивна роботоздатність, племінна цінність, «модель тварини», генетичний тренд, очікуваний генетичний прогрес

Важливим фактором підвищення спортивної роботоздатності коней у класичних видах кінного спорту є виявлення й аналіз генетичної ситуації в породах, визначення племінної цінності коней і використання точної оцінки в подальшій селекційно-племінній роботі.

Тривалий період прогрес генетичного потенціалу спортивної роботоздатності в породах визначали на підставі фенотипічних змін